

**GES
TES**

Gestió sostenible transfronterera
d'espècies silvestres en els espais
naturals POCTEFA

**Interreg
POCTEFA**

Cofinanciado por
la UNIÓN EUROPEA
Cofinancé par
l'UNION EUROPÉENNE

Actualització de la llista de plantes recol·lectades als Pirineus

Conservatoire Botanique National des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

15
JUNY
2025

Recol·lecció professional d'*Alium ursinum*, Hautes Pyrénées. © R.Garreta • Conservatoire Botanique National des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Índex

Activitat 3.1 Actualització dels coneixements.

Les espècies recol·lectades a l'espai Poctefa del programa GESTES	3
Elaboració i difusió del qüestionari	3
El qüestionari	4
Anuaris actualitzats	5
Accions paral·leles	6
Resultats sobre l'activitat de recol·lecció i sobre les persones recol·lectores.	6
Algunes diferències entre els Pirineus francesos i el context a Catalunya (Espanya).....	7
Algunes característiques de la recol·lecció als Pirineus	10
Una llista de plantes	12
Volums i quantitats	16
Les parts de les plantes recol·lectades	16
Per a què serveixen les plantes recol·lectades ?	17
Conclusions	18
Annexos	19

Activitat 3.1 Actualització dels coneixements.

Les espècies recol·lectades a l'espai Poctefa del programa GESTES

L'informe de l'ONG Traffic (2022) constata que el comerç de plantes silvestres creix de manera continuada arreu del món. A França, "les llibretes de comandes dels recol·lectors professionals no es buiden" (comunicació personal) i el nombre de noves iniciatives en el sector continua augmentant. Tot i això, no existeix cap organisme que centralitzi les dades procedents de la recol·lecció amb finalitats comercials. De la mateixa manera, tampoc no hi ha cap organisme que agrupi tots els recol·lectors que treballen amb aquesta finalitat.

Per tal de valorar amb més precisió la importància de la recol·lecció de plantes silvestres al territori pirinenc, l'objectiu aquí era obtenir una visió actualitzada de les espècies recol·lectades als cinc departaments francesos i les onze províncies incloses en el projecte: **Pyrénées-Orientales, Ariège, Haute-Garonne, Hautes-Pyrénées, Pyrénées-Atlantiques, Girona, Barcelona, Andorra, Lleida, Huesca, Zaragoza, Navarra, Guipuzkoa, Bizkaia, Araba/Álava, La Rioja**. En aquest inventari només s'hi van incloure les plantes vasculars i les briòfites. Els fongs en van quedar exclosos, excepte en el cas dels bolets d'ús medicinal.

Si la línia directriu d'aquest treball era poder proposar una llista de plantes recol·lectades als Pirineus, aquest treball havia de permetre també caracteritzar millor l'activitat de recol·lecció en el nostre territori d'estudi:

- Quants recol·lectors/es hi ha al territori d'estudi ?
- Quins volums de plantes són recol·lectats ?
- Quins són els territoris de recol·lecció ?

L'experiència dels socis de GESTES ens ha mostrat en altres ocasions (CBNPMP, 2011) que un projecte d'aquest tipus és tot un repte i es troba amb diversos obstacles. Entre els principals, hi ha la dificultat —i el temps que requereix— d'identificar les persones recol·lectores, la necessitat de preservar la confidencialitat, la dispersió de la informació i la manca de dades completes. Per això, el treball que es planteja aquí té com a objectiu millorar el coneixement disponible, però sense aspirar a ser exhaustiu.

Tenint en compte el temps destinat a aquesta activitat, no es pretenia dur a terme una investigació pròpia de les ciències socials, sinó, a través d'un qüestionari breu i ben orientat, actualitzar l'estat de la qüestió sobre la recol·lecció de plantes al nostre territori d'estudi. Es tracta, doncs, d'un treball col·laboratiu basat en compilar la informació existent, aportar dades noves i seleccionar allò més rellevant.

Elaboració i difusió del qüestionari.

El qüestionari

Per augmentar les possibilitats d'obtenir respostes, els socis del projecte van optar per elaborar un qüestionari senzill i que requerís el mínim temps possible a les persones recol·lectores. Després d'un apartat general sobre la identitat i, si escau, l'empresa a la qual estan vinculats els participants, el qüestionari incloïa sis preguntes per a cadascuna de les espècies recol·lectades. L'objectiu no era només identificar el tàxon recollit, sinó també determinar quina part de la planta es pren, en quin territori es fa la recol·lecció i a quin ús es destina.

El qüestionari es va publicar en línia en format Google Form: <https://forms.gle/iPp5yUr8rezzYyuw9>

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Com que algunes persones recol·lectores no disposaven d'equipament informàtic, o simplement preferien utilitzar un formulari en paper, també vam editar i distribuir alguns exemplars impresos durant diversos mercats (*Annex 1*).

Cada soci del projecte va fer circular el qüestionari dins del seu territori d'actuació i a través dels seus propis contactes. En el cas dels membres del sindicat **SIMPLES** i de l'alumnat de la formació **PAM del CFPPA de Pamiers**, la difusió es va canalitzar a través d'una de les formadores, que també és productora **SIMPLES**.

Com que la temporada de recol·lecció té una pausa relativa entre mitjan desembre i febrer, vam optar per fer diversos enviaments successius i establir un sistema de recordatoris des del setembre de 2024 fins a l'1 de març de 2025.

Es va facilitar als socis un text base, adaptable segons el context, en què es destacava l'anonimat i la confidencialitat de les dades recollides.

El **CBNPMP** va proposar als socis una llista d'organismes, col·lectius i entitats susceptibles de fer-los arribar el qüestionari dins de les seves respectives xarxes (*Annex 2*).

Anuaris actualitzats.

Per obtenir una llista d'espècies recol·lectades, cal tenir accés al màxim nombre possible de persones recol·lectores, ja que són elles les úniques que disposen d'aquestes dades. A més, aquesta primera etapa havia de permetre respondre preguntes bàsiques com: *qui recol·lecta? Quantes persones recol·lectores actuen al territori?*

Cada entitat sòcia del projecte va elaborar la seva pròpia llista de destinataris per enviar-hi el qüestionari.

A partir de diverses fonts, el **CTFC** va identificar 104 estructures vinculades a la recol·lecció de plantes aromàtiques i medicinals. El **CTFC** va classificar diferents destinataris i fonts d'informació.

- Els recol·lectors
- Les bases de dades de diversos organismes
 - ▶ <https://directori-pam.ctfc.cat/>
 - ▶ <https://eixarcolant.cat/directori> (associació orientada a l'ús alimentari dels vegetals)
 - ▶ https://guia.ccpae.org/GD/guiaDirectoriWebHome.action?request_locale=ca (Organisme certificador de la producció ecològica – Consell Català de la Producció Agrària Ecològica)
- Els agrupaments de productors i artesans dels parcs naturals de Catalunya
- Les associacions i empreses orientades als usos tradicionals de les plantes silvestres:
 - ▶ Remeirsiremeires (associació d'artesans recol·lectors/es de Girona)
 - ▶ Naturalwalks
 - ▶ Carme Bosch
 - ▶ Fitomon
 - ▶ Avies Remeières
 - ▶ FloraCatalana
 - ▶ Grup d'Etnobotànica dels Països Catalans
 - ▶ Associació Etnobotànica Rusticana...

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

El PNRPC va identificar i contactar 50 persones recol·lectores a tot el departament dels Pirineus Orientals, i fins i tot més enllà, en el cas dels recol·lectors "nòmades" dels quals sabia que intervenien dins l'àmbit del Parc.

El CBNPMP va partir d'un directori elaborat al llarg dels anys, des d'un primer recompte realitzat el 2011. Va resultar necessari realitzar un treball important d'actualització d'aquest directori.

Procediment per actualitzar l'arxiu existent:

- Ús del portal de la Gazette France, diari oficial que referencia les empreses actives als territoris.
- Cerca al directori d'empreses corresponent al codi 01.28Z, "*Cultiu de plantes d'espècies, aromàtiques, medicinals i farmacèutiques*", codi sota el qual solen estar registrades les persones que practiquen la recol·lecció.
- Per a cada empresa, verificació de l'activitat exacta (*si la informació és disponible*) i cerca de les dades de contacte (*nom de l'empresa, nom de l'emprenedor/a, adreça, telèfon i correu electrònic*).
- Cerca complementària a internet amb paraules clau com "*recol·lecció*", "*plantes silvestres*" i el nom del departament corresponent. De vegades s'hi van trobar altres informacions, com noms d'associacions o d'altres estructures, o empreses no registrades sota el codi 01.28Z. Es tracta d'empreses inscrites sota altres denominacions, com ara "*fabricació de begudes*" (*per a sucs de fruita, gelats i sorbets*), treball de grans, condiments i espècies, "cultiu" no permanent, arbres, fruita de llavor, etc.
- Posteriorment, una cerca més aprofundida amb termes com "*saba*", "*herboristeria*", "*infusió*", "*saboneria*", "*perfumeria*", "*cistelleria*", etc., seguits del departament corresponent.
- Creuament d'aquesta nova informació amb el quadre de referència dels recol·lectors ja existent.

Aquest recompte va permetre identificar 253 empreses (*autònoms, associacions...*) que practiquen la recol·lecció de plantes silvestres i que actualment estan actives al conjunt de l'Ariège, de l'Haute-Garonne, dels Hautes Pyrénées i dels Pyrénées atlàntiques (*departaments inclosos dins l'àrea d'actuació del Conservatori*)

A més, es van identificar 86 organismes o entitats susceptibles de difondre el qüestionari o d'aportar informació rellevant (*cambres d'agricultura, organismes certificadors, DDT, serveis de policia ambiental, ajuntaments, etc*).

Alguns casos particulars van requerir un tractament diferenciat:

- Pel que fa a la genciana, vam transmetre el qüestionari a l'associació **GENTIANA LUTEA**, que el va fer arribar als seus membres. En el cas dels recol·lectors dels quals sabíem que intervenen als Pirineus però que no són membres de **GENTIANA LUTEA**, vam optar per un contacte directe (*correu electrònic o telèfon*).
- Pel que fa als recol·lectors "nòmades", dels quals també sabíem que treballen als Pirineus, vam enviar el qüestionari als recol·lectors de la **SICARAPPAM** (*cooperativa del Massís Central*).
- El qüestionari també es va difondre diverses vegades a través del butlletí de l'*Association française des professionnels de la Cueillette de plantes sauvages (AFC)*.

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Així, entre el setembre del 2024 i el febrer del 2025, es van enviar prop de 800 correus electrònics a tots aquests actors, repartits en diverses tandes (*amb enviaments de recordatori al gener i posteriorment al febrer*).

DEPARTAMENT	Nº DE RECOL·LECTORS CONTACTATS	Nº D'ESTRUCTURES O ORGANISMES INTERMEDIARIS PER A L'ENQUESTA	Nº TOTAL DE CONTACTES
Ariège	74	22	96
Haute-Garonne	58	20	78
Pyrénées atlantiques	46	21	67
Hautes-Pyrénées	75	23	98
	253	86	339

Accions paral·leles

Mentre dúiem a terme aquest treball d'enquesta entre els actors pirinencs, es va iniciar una altra iniciativa de naturalesa similar a escala estatal en el marc del projecte **IMCISE** (*Quantification de l'Impact de la Cueillette sur la dynamique des populations des plantes Sauvages*), finançat per l'**OFB** (*Office Français de la Biodiversité*) i desenvolupat conjuntament per dos laboratoris públics de recerca francesos, **AMAP** i **CEFE** (*Centre d'Écologie Fonctionnelle et Évolutive*).

La coincidència temporal d'aquestes dues enquestes, adreçades al mateix públic i sense cap coordinació entre elles, va contribuir a un evident cansament dels participants, i fins i tot a un cert sentiment de desconfiança envers les intencions de les entitats que les impulsaven.

A més de generar un efecte de competència, els punts de convergència entre les dues enquestes també van provocar confusió entre els destinataris, que van tenir la sensació de rebre dues vegades les mateixes sol·licituds.

Resultats sobre l'activitat de recol·lecció i sobre les persones recol·lectores

El primer resultat de l'enquesta és, sens dubte, l'actualització completa dels fitxers i la possibilitat de disposar d'un directori al dia dels actors que practiquen la recol·lecció a la serralada pirinenca.

A la banda nord de la serralada, hem identificat:

- 75 empreses que practiquen la recol·lecció comercial de plantes silvestres als **Hautes-Pyrénées**
- 74 a l'**Ariège**
- 58 a l'**Haute-Garonne**
- 46 als **Pyrénées atlantiques**
- 44 als **Pyrénées orientales**

Això representa un total de **297** recol·lectors/es instal·lats i identificats als Pirineus francesos. A aquesta xifra cal afegir-hi els recol·lectors dels departaments limítrofs (*per exemple, l'Aude*) que intervenen al territori **Poctefa**, així com els recol·lectors nòmades procedents de departaments més llunyans que busquen recursos absents del seu territori (*com ara borrons de figuera*) o bé espècies com la genciana o l'àrnica (*vegeu fig. 2*)

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

El 2011, quan el **CBNPMP** elaborava el seu primer estat de la qüestió sobre la recol·lecció comercial dins el seu territori d'actuació, havia identificat:

- 15 empreses ubicades als **Hautes-Pyrénées**
- 40 a l' **Ariège**
- 11 a l' **Haute-Garonne**
- 7 als **Pyrénées atlantiques**
- 12 als **Pyrénées orientales**

Totes les xifres han augmentat de manera molt notable. És cert que el 2011 érem a l'inici de les nostres investigacions sobre la temàtica de la recol·lecció i no teníem la visibilitat sobre els actors que hem adquirit amb el temps. Tot i així, és evident que assistim a un increment considerable de noves iniciatives dedicades a la recol·lecció als Pirineus. La participació creixent en les sessions de formació per a la instal·lació en **PAM** al **CFPPA de Pamiers** ho confirma.

El qüestionari ha permès corroborar aquesta tendència a l'alça, mostrant un fort augment de noves empreses entre el 2011 i el 2020 entre les persones que hi han respost. Però, més enllà de les respostes del qüestionari, el treball d'inventari ha posat de manifest un autèntic *boom* d'instal·lacions després de la *COVID*, és a dir, a partir del 2020.

En total, **57 actors** han respost al qüestionari, sumant totes les difusions fetes pels diferents socis del projecte.

A la llum d'aquest resultat, avancem amb prudència en la interpretació. Es tracta de comentar algunes tendències i formular hipòtesis que permetin construir i reforçar estudis futurs.

Algunes diferències entre els Pirineus francesos i el context a Catalunya (Espanya)

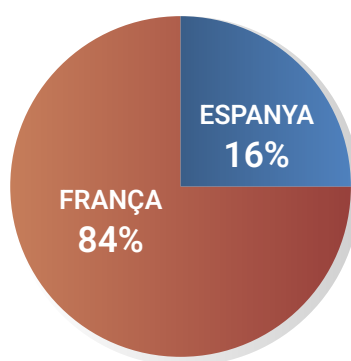

Fig. 1: repartiment de les respostes per país.

La participació al costat sud de la frontera és clarament inferior a la del costat nord, i només 9 recol·lectors/es han respost al qüestionari. L'organització del sector hi és força diferent.

Als Pirineus francesos, el model econòmic predominant entre els recol·lectors/es és l'**artesanal**, amb venda directa als mercats o a les botigues de productors. Les col·laboracions directes del **PNRPC** i del **CBNPMP** amb aquests actors no només han afavorit la seva adhesió al qüestionari (fig. 2), sinó que també han permès identificar-los millor i contactar-los malgrat la seva dispersió territorial.

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Els Pirineus francesos, amb una sola excepció, no coneixen el sistema d'abastament (*recol·lecció per compte l'altre*), i hi predominen els recol·lectors independents. A Catalunya, la major part de les recol·leccions de plantes aromàtiques i medicinals també s'inscriuen dins el model artesanal. Tanmateix, hi ha dues excepcions destacades: la **genciana groga**, recol·lectada massivament per a la indústria (*tot i que les darreres mencions d'extracció daten del 2018 al Val d'Aran*), i la **boixerola**. En canvi, el sistema d'abastament és molt present a Catalunya en tot allò relacionat amb la recol·lecció de verd ornamental. El llentiscle és l'espècie principalment afectada per aquest mercat, sovint organitzat en la il·legalitat (*sense sol·licitud d'autorització de recol·lecció*). S'han identificat **16 distribuïdors/exportadors** d'aquestes espècies que venen llentiscle als mercats holandesos.

Les raons de les diferències en l'organització del sector entre Espanya i França encara s'han d'estudiar, i cal posar-les en context amb els recursos vegetals silvestres disponibles. També caldria considerar els factors normatius que regulen el sector i els seus marges de maniobra: des de les llistes de plantes autoritzades a la venda fins a la regulació dels productes transformats i els seus diversos estatus (*medicinals, cosmètics, alimentaris o complements alimentaris*).

Així, a tall d'exemple, a França, des del 2008, la venda de plantes medicinals (*inscrites a la farmacopea*) està reservada als farmacèutics, amb l'excepció de **148 espècies alliberades** i d'un centenar d'aromàtiques i espècies culinàries (<https://www.legifrance.gouv.fr/eli/decret/2008/8/22/SJSP0816560D/jo/texte>). És evident que no totes aquestes plantes són locals ni silvestres. Tot i que un cert nombre de recol·lectors/es s'han estat mobilitzant per ampliar encara més aquesta llista i per poder donar indicacions terapèutiques sobre les plantes que ofereixen a la venda, aquesta llista de 148 espècies permet una oferta variada, inclosa la venda directa

Diversos treballs analitzen l'evolució d'aquesta situació; podem citar, per exemple, l'Informe d'informació núm. 727 (2017-2018) de **M. Joël LABBÉ**, elaborat en nom de la Missió d'Informació sobre el Desenvolupament de l'Herboristeria, dipositat el 25 de setembre del 2018: <https://www.senat.fr/rap/r17-727/r17-727.html>

A Catalunya, la categoria de "*venda de proximitat*" només es pot aplicar als productes alimentaris procedents del cultiu (*cosa que no és així a totes les províncies espanyoles*). Per poder vendre plantes d'herboristeria directament al consumidor final, el productor s'ha d'ajustar a les llistes de plantes incloses en els decrets següents (*fet que redueix considerablement l'oferta*):

- Reial decret 3176/1983, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el reglament tècnic-sanitari per a la preparació, circulació i comerç d'espècies vegetals per a infusions destinades a l'alimentació.
- Reial decret 2242/1984, de 26 de setembre, pel qual s'aprova el reglament tècnic-sanitari per a la preparació, circulació i comerç de condiments i espècies.

En el marc d'aquests decrets, el productor pot vendre plantes medicinals silvestres com a matèria primera (*sense mescles ni indicacions d'ús medicinal*), tant al consumidor final com a un transformador.

El Decret 85/2024, de 30 d'abril, sobre el sistema d'acreditació de l'artesania alimentària, no inclou ni les infusions ni els condiments.

«El productor que vulgui vendre plantes medicinals seques que no figuren en aquestes llistes ha de demostrar que s'utilitzen en aliments des de fa més de 30 anys a la UE, o bé vendre-les com a complements alimentaris. No existeix una llista d'espècies autoritzades en complements alimentaris a Espanya, de manera que molts productors han de registrar els seus productes en països com Bèlgica», precisen els especialistes del CTFC. «És habitual que un productor que cultiva plantes completi la seva producció amb recol·lecció silvestre (està inscrit sota els codis CNAE 0128 —cultiu d'espècies, herbes aromàtiques, plantes medicinals i farmacèutiques— i CNAE 0230 —recol·lecció—) i que vengui productes elaborats a partir d'aquestes plantes al consumidor final (respectant la normativa sobre productes transformats), o bé matèria primera a majoristes o laboratoris»

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Deixant de banda la venda directa, si un productor vol vendre plantes seques com a matèria primera a un laboratori, ha d'estar registrat sota el codi d'activitat econòmica nacional 0230 – recol·lecció de productes forestals silvestres.

Pel que fa al costat francès, les respostes al qüestionari es distribueixen segons les procedències següents:

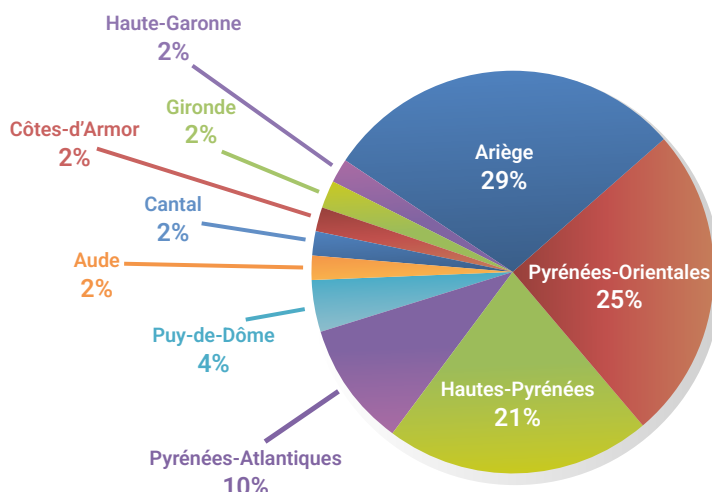

Fig. 2 : Departament d'implantació dels actors francesos que han respost a l'enquesta i que intervenen als Pirineus.

La forta representació de respostes procedents dels Pyrénées atlantiques, dels Hautes Pyrénées, dels Pyrénées orientales i de l'Ariège s'explica de manera molt natural pel fet que és en aquests territoris on hem concentrat els nostres esforços i on mantenim un **contacte privilegiat amb els recol·lectors**. Es tracta de zones de muntanya, especialment atractives per als recol·lectors.

La **feble representativitat de l'Haute-Garonne**, territori només parcialment muntanyós, mereixeria que s'hi duguessin a terme **enquestes específiques** que permetessin obtenir una imatge més ajustada de la situació real.

Pel que fa als recol·lectors procedents de departaments més allunyats, cal distingir especialment els que venen del **Cantal** per a la **genciana** i els que provenen del **Puy-de-Dôme** per a l'**àrnica**, dos recursos en tensió per als quals el territori pirinenc s'ha convertit en un espai de **competència i conflictes**. Sabem, a més, que molts dels actors implicats en aquestes dues recol·leccions han optat per no respondre al qüestionari.

Ambé es pot assenyalar, en un altre registre, l'arribada al territori pirinenc de recol·lectors que busquen tàxons inexistents als seus llocs d'origen. És el cas d'una recol·lectora artesanal de les Côtes-d'Armor que va venir a recol·lectar, als Pirineus francesos i espanyols, una desena d'espècies (*entre 2 i 40 kg frescos de cadascuna*) absents a Bretanya.

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Al vessant sud dels Pirineus, les respostes al qüestionari es distribueixen segons les procedències següents:

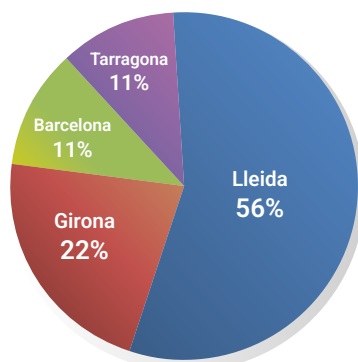

Fig. 3 : Províncies d'origen dels actors espanyols participants a l'enquesta

Algunes característiques de la recol·lecció als Pirineus

Sense gaires sorpreses, i tot i que la taxa de resposta al qüestionari només ens permet tenir una visió parcial de la situació, es desprèn igualment que el model dominant a la serralada pirinenca continua sent el de la recol·lecció comercial artesanal. Això implica, en general, extraccions modestes, efectuades a l'entorn immediat del lloc d'implantació de la recol·lectora o del recol·lector. Les recol·leccions es fan majoritàriament en solitari (40 respostes), força sovint en parella (23 respostes) i més rarament en grups de més de dues persones (8 respostes). En aquest darrer cas, es tracta sobretot de recol·leccions importants en termes de volum (i, per tant, sovint destinades a la indústria), o bé d'operacions molt concentrades en el temps que requereixen una mà d'obra abundant, com passa, per exemple, en el cas de la gemmoteràpia.

Repartiment de les estructures segons el circuit comercial escollit

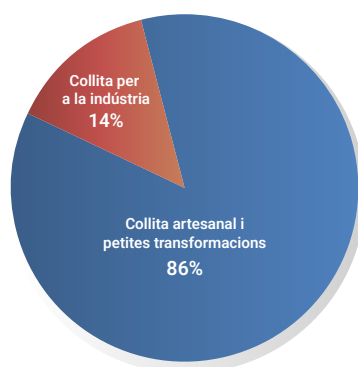

Fig. 4 : Proporció de les recol·leccions que s'inscriuen en àmbit artesanal (principalment circuit curt i venda directa) i en àmbit industrial.

Les recol·leccions destinades a la indústria concerneixen essencialment la genciana i l'àrnica al costat francès.

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Pel que fa al costat espanyol, les principals espècies recol·lectades pels recol·lectors artesanals són el farigola (*Thymus vulgaris*), l'espígol o barballó (*Lavandula latifolia*) i el romaní (*Salvia rosmarinus*). En canvi, per a la indústria, s'han assenyalat sobretot els fruits del *Prunus spinosa* (200 kg), les nous de *Juglans regia* (160 kg), les tiges florides d'*Artemisia herba-alba* (10 kg) i les flors de *Papaver rhoeas* (25 kg).

D'altra banda, el 39% dels professionals que han respost al qüestionari declaren que la recol·lecció és la seva font principal d'ingressos. En canvi, en el 61% dels casos, la recol·lecció s'integra en una economia mixta. Esdevé, doncs, una activitat secundària, sovint dins d'una explotació agrícola. La recol·lecció de plantes silvestres s'insereix en un sistema poliactiu, on aporta un ingrés complementari que, en alguns casos, no és gens menyspreable. L'all bord (*Allium ursinum*) i la saba de bedoll en són molt bons exemples: recursos silvestres recol·lectats ocasionalment, condicionats i venuts al mercat al costat de produccions de cultiu (*com ara un petit hort*).

En aquest sentit, és interessant observar que, tot i la diversitat d'estatus sota els quals es declaren els recol·lectors/es, predomina clarament el d'agricultor/a, amb un 45% de les respostes, davant del 18% d'independents i el 37% d'"altres" (*assalariats, membres d'associacions...*) o persones que no han volgut especificar.

Segons les respostes de l'enquesta, els recol·lectors/es pirinencs estarien majoritàriament afiliats o adherits a una o diverses marques, certificacions o segells de qualitat. D'entre les 57 respostes, es el cas de 35 actors.

- La certificació AB és present en 24 casos.
- El sindicat SIMPLES és present 9 vegades.
- Nature&Progrès és present en 5 casos.
- Valeur Parc naturel Régional és present en 3 fois.
- Déméter és present en 2 casos.
- IDOKI est représenté 1 cas.
- Végétal local és present en 1 cas.

4 estructures acumulen 3 marques o certificacions, 10 estructures en combinen 2, i 21 es limiten a una sola.

Cal destacar que només el 2% de les persones que han respost al qüestionari són adherents de l'Associació Francesa de Professionals de la Recol·lecció de Plantes Silvestres (AFC). Això posa de manifest l'esforç que l'associació encara ha de fer per aconseguir que els recol·lectors/es pirinencs s'adhereixin a la seva dinàmica.

Una llista de plantes

En l'estat de la qüestió que el CBNPMP havia realitzat el 2021 sobre les recol·leccions comercials als Pirineus francesos, s'hi havien inventariat 381 tàxons recol·lectats o susceptibles de ser-ho. Entre aquestes dades s'inclouen espècies registrades en les fitxes de seguiment dels membres del Sindicat Simples, dades bibliogràfiques (*fins i tot antigues*), les espècies considerades "amenacades" per la recol·lecció (*amb totes les reserves que ja expressàvem aleshores*) i una part de recol·leccions familiars.

En aquest estudi, la metodologia ha estat completament diferent i només considerem les espècies efectivament recol·lectades per les persones que han respost al qüestionari

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

En total, hi ha 111 tàxons, dels quals presentem la llista per ordre alfabètic dels noms llatins:

VEURE TAULA 1/4

VEURE TAULA 2/4

VEURE TAULA 3/4

VEURE TAULA 4/4

1 / 4	NOM CITAT	NOM VÀLID
	<i>Abies alba</i> Mill., 1768	<i>Abies alba</i> Mill., 1768
	<i>Abies pectinata</i> DC., 1805	<i>Abies alba</i> Mill., 1768
	<i>Acacia dealbata</i> Link, 1822	<i>Acacia dealbata</i> Link, 1822
	<i>Achillea millefolium</i> L., 1753	<i>Achillea millefolium</i> L., 1753
	<i>Aesculus hippocastanum</i> L., 1753	<i>Aesculus hippocastanum</i> L., 1753
	<i>Agrostemma githago</i> L., 1753	<i>Agrostemma githago</i> L., 1753
	<i>Allium ursinum</i> L., 1753	<i>Allium ursinum</i> L., 1753
	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn., 1790	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn., 1790
	<i>Aloysia citrodora</i> Paláu, 1784	<i>Aloysia citrodora</i> Paláu, 1784
	<i>Amelanchier ovalis</i> Medik., 1793	<i>Amelanchier ovalis</i> Medik., 1793
	<i>Ampelopsis veitchii</i> Hort, 1868	<i>Parthenocissus tricuspidata</i> (Siebold & Zucc.) Planch., 1887
	<i>Anthoxanthum odoratum</i> L., 1753	<i>Anthoxanthum odoratum</i> L., 1753
	<i>Arbutus unedo</i> L., 1753	<i>Arbutus unedo</i> L., 1753
	<i>Arctium lappa</i> L., 1753	<i>Arctium lappa</i> L., 1753
	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (L.) Spreng., 1825	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (L.) Spreng., 1825
	<i>Arnica montana</i> L., 1753	<i>Arnica montana</i> L., 1753
	<i>Artemisia herba-alba</i> Asso, 1779	<i>Artemisia herba-alba</i> Asso, 1779
	<i>Artemisia vulgaris</i> L., 1753	<i>Artemisia vulgaris</i> L., 1753
	<i>Asparagus</i> L., 1753	<i>Asparagus</i> L., 1753
	<i>Asperula odorata</i> L., 1753	<i>Galium odoratum</i> (L.) Scop., 1771
	<i>Asphodelus albus</i> Mill., 1768	<i>Asphodelus albus</i> Mill., 1768
	<i>Bellis perennis</i> L., 1753	<i>Bellis perennis</i> L., 1753
	<i>Betula alba</i> L., 1753	<i>Betula pubescens</i> Ehrh., 1791
	<i>Betula alba</i> subsp. <i>verrucosa</i> (Ehrh.) Regel, 1865	<i>Betula pendula</i> Roth, 1788
	<i>Betula pendula</i> Roth, 1788	<i>Betula pendula</i> Roth, 1788
	<i>Betula pubescens</i> Ehrh., 1791	<i>Betula pubescens</i> Ehrh., 1791
	<i>Bupleurum fruticosum</i> L., 1753	<i>Bupleurum fruticosum</i> L., 1753
	<i>Calendula arvensis</i> L., 1763	<i>Calendula arvensis</i> L., 1763
	<i>Calluna vulgaris</i> (L.) Hull, 1808	<i>Calluna vulgaris</i> (L.) Hull, 1808
	<i>Carpinus betulus</i> L., 1753	<i>Carpinus betulus</i> L., 1753
	<i>Castanea sativa</i> Mill., 1768	<i>Castanea sativa</i> Mill., 1768

SIGUIENTE

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Una lista de plantas 2/4

2 / 4	NOM CITAT	NOM VÀLID
	<i>Cedrus libani</i> A.Rich., 1823	<i>Cedrus libani</i> A.Rich., 1823
	<i>Centaurium erythraea</i> Rafn, 1800	<i>Centaurium erythraea</i> Rafn, 1800
	<i>Chenopodium</i> L., 1753	<i>Chenopodium</i> L., 1753
	<i>Cistus ladanifer</i> L., 1753	<i>Cistus ladanifer</i> L., 1753
	<i>Clematis vitalba</i> L., 1753	<i>Clematis vitalba</i> L., 1753
	<i>Cornus sanguinea</i> L., 1753	<i>Cornus sanguinea</i> L., 1753
	<i>Corylus avellana</i> L., 1753	<i>Corylus avellana</i> L., 1753
	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq., 1775	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq., 1775
	<i>Cupressus sempervirens</i> L., 1753	<i>Cupressus sempervirens</i> L., 1753
	<i>Dioscorea communis</i> (L.) Caddick & Wilkin, 2002	<i>Dioscorea communis</i> (L.) Caddick & Wilkin, 2002
	<i>Equisetum arvense</i> L., 1753	<i>Equisetum arvense</i> L., 1753
	<i>Equisetum hyemale</i> L., 1753	<i>Equisetum hyemale</i> L., 1753
	<i>Erica arborea</i> L., 175	<i>Erica arborea</i> L., 175
	<i>Erica scoparia</i> L., 1753	<i>Erica scoparia</i> L., 1753
	<i>Erica vulgaris</i> L., 1753	<i>Calluna vulgaris</i> (L.) Hull, 1808
	<i>Eucalyptus globulus</i> Labill., 1800	<i>Eucalyptus globulus</i> Labill., 1800
	<i>Euonymus europaeus</i> L., 1753	<i>Euonymus europaeus</i> L., 1753
	<i>Eupatorium cannabinum</i> L., 1753	<i>Eupatorium cannabinum</i> L., 1753
	<i>Fagus sylvatica</i> L., 1753	<i>Fagus sylvatica</i> L., 1753
	<i>Ficus carica</i> L., 1753	<i>Ficus carica</i> L., 1753
	<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) Maxim., 1879	<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) Maxim., 1879
	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill., 1768	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill., 1768
	<i>Fraxinus excelsior</i> L., 1753	<i>Fraxinus excelsior</i> L., 1753
	<i>Galium odoratum</i> (L.) Scop., 1771	<i>Galium odoratum</i> (L.) Scop., 1771
	<i>Gentiana lutea</i> L., 1753	<i>Gentiana lutea</i> L., 1753
	<i>Ginkgo biloba</i> L., 1771	<i>Ginkgo biloba</i> L., 1771
	<i>Glechoma hederacea</i> L., 1753	<i>Glechoma hederacea</i> L., 1753
	<i>Hedera helix</i> L., 1753	<i>Hedera helix</i> L., 1753
	<i>Helichrysum stoechas</i> (L.) Moench, 1794	<i>Helichrysum stoechas</i> (L.) Moench, 1794
	<i>Hypericum perforatum</i> L., 1753	<i>Hypericum perforatum</i> L., 1753
	<i>Hyssopus officinalis</i> L., 1753	<i>Hyssopus officinalis</i> L., 1753

SIGUIENTE

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Una lista de plantes 3/4

3 / 4	NOM CITAT	NOM VÀLID
	<i>Ilex aquifolium</i> L., 1753	<i>Ilex aquifolium</i> L., 1753
	<i>Juglans regia</i> L., 1753	<i>Juglans regia</i> L., 1753
	<i>Juniperus</i> ?	<i>Juniperus</i> ?
	<i>Juniperus communis</i> L., 1753	<i>Juniperus communis</i> L., 1753
	<i>Laurus nobilis</i> L., 1753	<i>Laurus nobilis</i> L., 1753
	<i>Lavandula latifolia</i> Medik., 1784	<i>Lavandula latifolia</i> Medik., 1784
	<i>Lavandula stoechas</i> L., 1753	<i>Lavandula stoechas</i> L., 1753
	<i>Leontopodium alpinum</i> Cass., 1822	<i>Leontopodium nivale</i> subsp. <i>alpinum</i> (Cass.) Greuter, 2003
	<i>Malus sylvestris</i> (L.) Mill., 1768	<i>Malus sylvestris</i> (L.) Mill., 1768
	<i>Malva sylvestris</i> L., 1753	<i>Malva sylvestris</i> L., 1753
	<i>Matricaria chamomilla</i> L., 1753	<i>Matricaria chamomilla</i> L., 1753
	<i>Origanum vulgare</i> L., 1753	<i>Origanum vulgare</i> L., 1753
	<i>Papaver rhoeas</i> L., 1753	<i>Papaver rhoeas</i> L., 1753
	<i>Picea abies</i> (L.) H.Karst., 1881	<i>Picea abies</i> (L.) H.Karst., 1881
	<i>Pinus</i> L., 1753	<i>Pinus</i> L., 1753
	<i>Pinus mugo</i> Turra, 1764	<i>Pinus mugo</i> Turra, 1764
	<i>Pinus sylvestris</i> L., 1753	<i>Pinus sylvestris</i> L., 1753
	<i>Pistacia lentiscus</i> L., 1753	<i>Pistacia lentiscus</i> L., 1753
	<i>Plantago lanceolata</i> L., 1753	<i>Plantago lanceolata</i> L., 1753
	<i>Plantago major</i> L., 1753	<i>Plantago major</i> L., 1753
	<i>Populus nigra</i> L., 1753	<i>Populus nigra</i> L., 1753
	<i>Primula veris</i> L., 1753	<i>Primula veris</i> L., 1753
	<i>Prunus spinosa</i> L., 1753	<i>Prunus spinosa</i> L., 1753
	<i>Quercus robur</i> L., 1753	<i>Quercus robur</i> L., 1753
	<i>Rhinanthus alectorolophus</i> (Scop.) Pollich, 1777	<i>Rhinanthus alectorolophus</i> (Scop.) Pollich, 1777
	<i>Ribes nigrum</i> L., 1753	<i>Ribes nigrum</i> L., 1753
	<i>Rosa canina</i> L., 1753	<i>Rosa canina</i> L., 1753
	<i>Rosmarinus officinalis</i> L., 1753	<i>Salvia rosmarinus</i> Spenn., 1835
	<i>Rubus fruticosus</i> L., 1753	<i>Rubus fruticosus</i> L., 1753
	<i>Rubus idaeus</i> L., 1753	<i>Rubus idaeus</i> L., 1753
	<i>Rubus</i> L., 1753	<i>Rubus</i> L., 1753

SIGUIENTE

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Una lista de plantes 4/4

4 / 4	NOM CITAT	NOM VÀLID
	<i>Ruscus aculeatus</i> L., 1753	<i>Ruscus aculeatus</i> L., 1753
	<i>Salix alba</i> L., 1753	<i>Salix alba</i> L., 1753
	<i>Salvia rosmarinus</i> Spenn., 1835	<i>Salvia rosmarinus</i> Spenn., 1835
	<i>Sambucus</i> L., 1753	<i>Sambucus</i> L., 1753
	<i>Sambucus nigra</i> L., 1753	<i>Sambucus nigra</i> L., 1753
	<i>Sambucus racemosa</i> L., 1753	<i>Sambucus racemosa</i> L., 1753
	<i>Satureja hortensis</i> L., 1753	<i>Satureja hortensis</i> L., 1753
	<i>Satureja montana</i> L., 1753	<i>Satureja montana</i> L., 1753
	<i>Sequoia sempervirens</i> (D.Don) Endl., 1847	<i>Sequoia sempervirens</i> (D.Don) Endl., 1847
	<i>Sideritis hyssopifolia</i> L., 1753	<i>Sideritis hyssopifolia</i> L., 1753
	<i>Tanacetum vulgare</i> L., 1753	<i>Tanacetum vulgare</i> L., 1753
	<i>Taraxacum</i> F.H. Wigg., 1780	<i>Taraxacum</i> F.H. Wigg., 1780
	<i>Taraxacum officinale</i> F.H. Wigg., 1780	<i>Taraxacum officinale</i> F.H. Wigg., 1780
	<i>Taraxacum officinale</i> Weber ex F.H. Wigg., 1780	<i>Taraxacum officinale</i> Weber ex F.H. Wigg., 1780
	<i>Thymus serpyllum</i> L., 1753	<i>Thymus serpyllum</i> L., 1753
	<i>Thymus vulgaris</i> L., 1753	<i>Thymus vulgaris</i> L., 1753
	<i>Tilia cordata</i> Mill., 1768	<i>Tilia cordata</i> Mill., 1768
	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop., 1771	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop., 1771
	<i>Tilia tomentosa</i> Moench, 1785	<i>Tilia tomentosa</i> Moench, 1785
	<i>Tilia x europaea</i> L., 1753	<i>Tilia x europaea</i> L., 1753
	<i>Trifolium pratense</i> L., 1753	<i>Trifolium pratense</i> L., 1753
	<i>Ulmus minor</i> Mill., 1768	<i>Ulmus minor</i> Mill., 1768
	<i>Urtica dioica</i> L., 1753	<i>Urtica dioica</i> L., 1753
	<i>Vaccinium myrtillus</i> L., 1753	<i>Vaccinium myrtillus</i> L., 1753
	<i>Viburnum lantana</i> L., 1753	<i>Viburnum lantana</i> L., 1753
	<i>Vitis vinifera</i> L., 1753	<i>Vitis vinifera</i> L., 1753

D'entre aquests 111 tàxons, no tots són espontanis. Alguns són subespontanis i d'altres només es troben exclusivament en parcs o jardins, com ara: *Aesculus hippocastanum*, *Ampelopsis veitchii*, *Cedrus libani*, *Artemisia herba-alba*, *Bupleurum fruticosum*, *Cistus ladanifer*, *Cupressus sempervirens*, *Eucalyptus globulus*, *Ginkgo biloba*, *Juglans regia*, *Laurus nobilis*, *Parthenocissus* (probablement *Parthenocissus tricuspidata*), *Aloysia citrodora*, *Sequoia sempervirens*, *Tilia tomentosa* i *Vitis vinifera*.

El llentiscle (*Pistacia lentiscus*), el bruc (*Erica arborea*, *E. scoparia*) i l'arboç (*Arbutus unedo*) també són esmentats com a espècies recol·lectades al costat català, però en qualitat verd ornamental. Per aquest motiu, no figuren en la llista de plantes aromàtiques i medicinals (PAM). En menor mesura, també s'han citat el margalló (*Chamaerops humilis*), el boix (*Buxus sempervirens*), els espàrrecs (*Asparagus* sp.), el vesc vesc (*Viscum album*), algunes molles (*no identificades*) i el marfull (*Viburnum tinus*) com a plantes recol·lectades per a usos ornamentals.

Pel que fa al costat francès, els resultats del qüestionari —amb les reserves ja esmentades— indiquen una majoria de tàxons recol·lectats als Hautes-Pyrénées (65), amb una corba descendent des dels Pyrénées orientales fins als territoris espanyols. Aquestes diferències reflecteixen sobretot la intensitat de l'enquesta en cada territori. Per aquest motiu, no les reproduïm aquí.

Cal remarcar, tanmateix, que el corner (*Amelanchier* sp.), present a banda i banda del massís pirinenc, només és recol·lectat a Espanya, mentre que no apareix entre les espècies recol·lectades al costat francès.

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées
Volums i quantitats

Les quantitats recol·lectades i els llocs de recol·lecció són dades especialment sensibles i difícils d'obtenir. L'objectiu era, tanmateix, poder recollir dades de pes o de volum per a les espècies més recol·lectades o per a aquelles de les quals se sap que la seva disponibilitat és crítica. Això no ha estat possible.

Per als recol·lectors que treballen amb petites quantitats, hauria calgut poder accedir als fitxers de control (consulta a SIMPLES) per no carregar excessivament el procediment d'informació del qüestionari. A més, els recol·lectors artesanals tendeixen a facilitar volums secs, ja que és el que habitualment pesen i el que comercialitzen.

Pel que fa a les dues recursos especialment tensionades —l'àrnica i la genciana—, les dades recollides no són en absolut representatives de la realitat del terreny.

En el cas de l'àrnica, s'han constatat robatoris de plantes, fet que distorsiona completament els resultats.

En el cas de la genciana, malgrat els nostres recordatoris i les promeses verbals dels operadors, només dos han respost. Un d'ells sense cap precisió de data ni de lloc; l'altre, únicament per a l'espai del pla de gestió experimental que desenvolupem conjuntament al municipi d'Ascou a l'Ariège.

Aquest darrer operador, de fet, reprenia les dades que ja havia facilitat a l'ajuntament i que estan consignades en un registre de recol·lecció. Aquest registre és una eina que posem a disposició dels propietaris per conservar o construir la memòria de les recol·leccions al seu territori. Les dades que s'hi recullen permeten tenir una visió a llarg termini de les intervencions dels recol·lectors i contribueixen a orientar els plans de gestió actuals o futurs. Aquesta eina, inicialment pensada per a la recol·lecció de genciana, és perfectament generalitzable a qualsevol altra recol·lecció (annex 3).

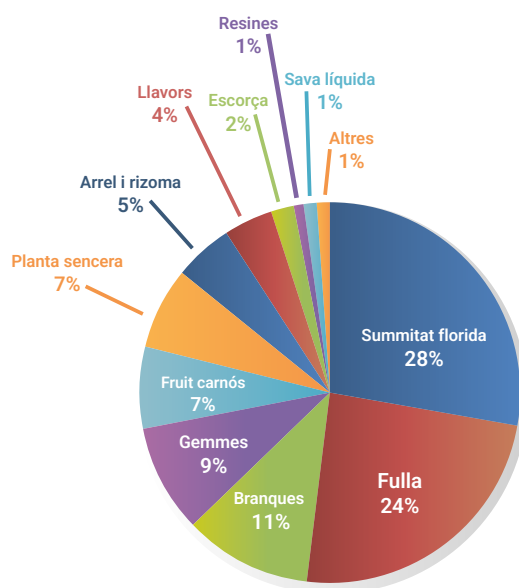
Les parts de les plantes recol·lectades

Fig. 5 : Representativitat de les parts recol·lectades a partir de la llista establerta en el qüestionari.

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

Per a què serveixen les plantes recol·lectades ?

CATEGORIA D'ÚS	NÚMERO
 Medicina <i>(fitoteràpia, homeopatia, aromateràpia, fitoteràpia)</i>	62
 Alimentació <i>(mermelades, xarops, gelats, productes agroalimentaris, condiments, plantes comestibles...)</i>	52
 Complements alimentaris	35
 Decoració floral	20
 Cosmètics <i>(perfumeria, sabons, bàlsams...)</i>	18
 Encens <i>(fumigació)</i>	11
 Botiga de licors	8
 Bioprospecció	1
 Horticultura	1

Sense gaire sorpresa, en un context on predomina el model de l'artesà-recol·lector, són els àmbits de la medicina i de l'alimentació els que estan majoritàriament representats en les categories d'ús.

La representativitat, en aquest cas, dels complements alimentaris mereixeria ser estudiada amb més profunditat. Cal destacar, igualment, la menció de 10 tàxons utilitzats com a encens o en fumigacions (*principalment a Espanya*): *Juniperus communis*, *Salvia rosmarinus*, *Cistus ladanifer*, *Lavandula stoechas*, *Hyssopus officinalis*, *Abies alba*, *Satureja montana*, *Thymus vulgaris*, *Betula pendula*, *Populus nigra*.

Finalment, si bé la majoria d'espècies només tenen un sol ús atribuït, d'altres poden tenir-ne diversos, fins a 5 o 6, com és el cas de la farigola (*Thymus vulgaris*), el romaní (*Salvia rosmarinus*) o l'abet (*Abies alba*). La combinació medicina/alimentació és força habitual.

NOMBRE DE CATEGORIES D'ÚS	NOM DEL TAXON
1	53
2	21
3	15
4	10
5	2
6	1

Conclusió

En el món de les recol·leccions comercials, format per una multiplicitat de maneres de ser recol·lector o recol·lectora, no existeix cap instància oficial que centralitzi les dades relatives a l'ofici i als fluxos de plantes recol·lectades. La informació és dispersa, difícil de reunir, i és tot un repte voler agrupar dades quantitatives sobre l'activitat de recol·lecció. No només perquè cal comptar amb una certa desconfiança de la professió envers els organismes institucionals, que podrien limitar certes pràctiques (*pensem, entre altres exemples, en el silenci eloqüent dels recol·lectors de genciana*), sinó també perquè l'organització mateixa de la professió s'adapta malament a categories massa rígides. Els casos d'organització del treball sovint se superposen: un recol·lector artesanal pot fer una o dues recol·leccions per a la indústria; un abastador no tindrà els mateixos interessos a revelar les quantitats centralitzades que un recol·lector artesanal, etc.

Finalment, el format mateix del formulari en línia, encara que reduït a unes poques preguntes i enviat amb insistència en períodes en què els recol·lectors no són al terreny, no genera adhesió. El cas dels membres del **Sindicat Simples** és revelador. Actualment es distribueixen en dos grups als Pirineus: els productors i productores del Massís Pirineus Càtars i els del Massís Cor de Pirineus. Si exclouem aquells instal·lats a l'Aude (*fora de la zona Poctefa*), això representa 24 productors/es o candidats/es. Només nou han respost al qüestionari.

El 2011, quan el Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées (CBNPMP) va dur a terme un primer estat de la qüestió sobre la recol·lecció comercial als Pirineus, va anar a trobar-los directament i va tenir accés al conjunt de les seves fitxes de seguiment. Metodològicament, això confirma que el qüestionari en línia no és l'enfocament més eficient. El contacte directe, més costós en temps, és l'únic que garanteix la confiança i l'obtenció d'informació precisa. És, doncs, delicat pretendre abordar les realitats de la recol·lecció a través d'un qüestionari impersonal.

Aquestes dificultats també afecten organismes com FranceAgrimer, actualment implicat en un estudi de l'estat de la situació de l'aprovisionament de les empreses usuàries de plantes silvestres. La part final de la cadena d'aprovisionament també està sotmès a una forta cultura del secret. Per això, només hem tingut accés a dades parcials, que únicament permeten obtenir resultats relatius en funció del nombre de respostes.

Malgrat tot, aquest treball ha permès actualitzar el directori dels recol·lectors/es instal·lats o actius al territori pirinenc i confirmar la tendència a l'alça en el nombre d'iniciatives. Aquest augment molt significatiu es tradueix en "*una saturació dels punts de venda a la regió de Tolosa*", entre altres efectes. Paral·lelament, aquest fenomen es veu confrontat a una disminució de la demanda de plantes seques i a un augment dels productes transformats, amb un pic notable en la gemmoteràpia.

Finalment, encara que parcials, s'han pogut confirmar o posar en relleu grans tendències de la recol·lecció als Pirineus. Treballs futurs haurien de permetre completar i afinar aquests resultats i estudiar amb més profunditat les diferències sistèmiques observades entre les situacions espanyoles i franceses a banda i banda de la frontera.

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

1 Qüestionari

GESTES Gestió sostenible transfronterera
d'espècies silvestres en els espais
naturals POCTEFA

**Interreg
POCTEFA**

Cofinanciado por
la UNIÓN EUROPEA
Cofinancé par
l'UNION EUROPÉENNE

ENQUESTA Recol·lecció silvestre de plantes

El Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC) participa en el programa Interreg POCTEFA GESTES
Gestió sostenible transfronterera d'espècies silvestres en espais naturals POCTEFA

Quines plantes silvestres es recol·lecten per a la seva comercialització a banda i banda dels Pirineus a la zona POCTEFA?
Aquesta és la pregunta que els socis del projecte GESTES volen respondre per entendre millor la realitat d'aquests
recursos vegetals. Les persones recol·lectores són les més indicades per respondre-la. Per això us enviem aquest breu qüestionari.

Us agraïm sincerament la vostra participació!

Quin és el nom de la vostra empresa?

En quin país i província està situada?

Quina és la teva ocupació?

☐ Agricultor/a
☐ Membre d'una associació
☐ Recol·lector/a
☐ Independent
☐ Membre d'una cooperativa
☐ Empleat
☐ Altres

Data d'inici de l'activitat (any)?

Estàs adherit a una acreditació o marca? En cas afirmatiu, quin?

Quin és el nom de la persona de contacte de la teva empresa? Número de telèfon? Correu electrònic

Ets un recol·lector/a

☐ professional (és la principal font d'ingressos)?
☐ casual (és una font secundària d'ingressos)?

Quin tipus de recol·lecció realitzes?

☐ Recol·lecció artesanal i petit
☐ Recol·lecció per a la indústria

CONTACTE:
Eva Moré - especialista en PAM
eva.more@ctfc.cat
tel. 973481752

Logos: cbn, Parc naturel régional des Pyrénées catalanes, iteipmai, cita, CTFC

GESTES Gestió sostenible transfronterera
d'espècies silvestres en els espais
naturals POCTEFA

**Interreg
POCTEFA**

Cofinanciado por
la UNIÓN EUROPEA
Cofinancé par
l'UNION EUROPÉENNE

ENQUESTA Recol·lecció silvestre de plantes

Aquí considerem la llista de plantes que recol·lecteu amb finalitats comercials. Es tracta de considerar només recol·leccions fetes al
medi natural i no obtingudes en jardins.
De la mateixa manera, el qüestionari només afecta a les plantes que recol·lecteu a l'espai POCTEFA. Si recol·lectes
bolets medicinals (no alimentaris), també estan inclosos en aquest inventari.

Cada espècie correspon a un conjunt de 6 preguntes, que es repetiran per a cada planta recollida.

Espècie recol·lectada (nom científic o nom comú)

Part recol·lectada (diverses opcions possibles)?

☐ Gemmes ☐ Planta sencera ☐ Fulla ☐ Branques
☐ Escorça ☐ Arrel i rizoma ☐ Flor o summitat florida ☐ Resines
☐ Fruit carnos ☐ Llavors ☐ Saba líquida ☐ Sucs
☐ Làtex ☐ Altres

Pes fresc recol·lectat (en quilograms) per a aquesta espècie?

Quants sou per fer aquesta recol·lecció?

☐ Sol/a ☐ 1 o 2 persones ☐ Més de 2 persones

En quin territori recol·lecteu aquesta espècie (diverses opcions possibles)?

☐ Pyrénées-Orientales ☐ Aude ☐ Ariège ☐ Haute-Garonne
☐ Hautes-Pyrénées ☐ Pyrénées-Atlantiques ☐ Girona ☐ Barcelona
☐ Andorra ☐ Lleida ☐ Huesca ☐ Zaragoza
☐ Navarra ☐ Gipuzkoa ☐ Bizkaia ☐ Araba/Alava
☐ La Rioja ☐ Altres

Per a quina categoria d'ús recol·lecteu aquesta planta? (És possible que hi hagi diversos sectors):

☐ Alimentació (embutiments, xarops, gelats, indústria
alimentària, condiments, infusions, plantes comestibles, etc.) ☐ Bioprospecció ☐ Complementos alimentaris
☐ Cosmètica (perfumeria, fabricació de sabó, bàlams, etc.) ☐ Decoració floral ☐ Jardineria
☐ Licoreria ☐ Medicinal (herboristeria,
homeopatia, aromateràpia, fitoteràpia) ☐ Altres

Tens algun comentari especial sobre aquesta recol·lecció?

CONTACTE:
Eva Moré - especialista en PAM
eva.more@ctfc.cat
tel. 973481752

Enviament per correu postal
CTFC-Ctra. Sant Llorenç de Morunys, km. 2
25280 Solsona
o
Omplir en línia a través de:
<https://forms.gle/DzYcVLSSm5zQM5F6>

Logos: cbn, Parc naturel régional des Pyrénées catalanes, iteipmai, cita, CTFC

Argumentari i pla d'acció | Conservatoire botanique national des Pyrénées et de Midi-Pyrénées

2 Argumentari i pla d'acció A.3.1.....

Argumentaire et plan d'action
Conservatoire botanique national
DES PYRÉNÉES ET DE MIDI-PYRÉNÉES

Actividad 3. 1 Actualización de conocimientos

Especies recolectadas en la zona Poctefa del programa GESTES

Para objetivar la importancia de la recolección de plantas silvestres en la zona Poctefa del programa, el CBNMP propone varias vías de investigación. La actividad 3.1 abarca las plantas vasculares y las briofitas, pero excluye los hongos, a menos que se utilicen con fines medicinales.

El principio rector es poder ofrecer una visión de conjunto (más completa que hasta ahora) de las especies recolectadas. Esta cuestión central presupone y exige otras:

- ¿Cuántos recolectores hay en la zona de estudio?
- ¿Cuántas plantas se recolectan?
- ¿Dónde se recolectan?

Nuestra experiencia, al igual que la de los socios de GESTES, nos ha enseñado que semejante empresa es un reto que tropieza con varios obstáculos. Entre ellos, la difícil y larga tarea de identificar a los recolectores, la confidencialidad y el carácter disperso e incompleto de los datos. El objetivo del trabajo aquí realizado es, por tanto, mejorar el conocimiento sin pretender ser exhaustivo. En este sentido, nuestras principales bazas son nuestro conocimiento del tema y del funcionamiento de este sector, así como la diversidad de nuestros ámbitos de actuación. Los socios de GESTES están comprometidos desde hace mucho tiempo con el sector de la recolección y gozan de su confianza. Habida cuenta del tiempo dedicado a esta actividad, el objetivo no es realizar una encuesta de ciencias sociales, sino más bien, mediante un cuestionario breve y específico, actualizar el estado de los conocimientos sobre la recolección en nuestra zona de estudio. Se trata, por tanto, de un esfuerzo de colaboración para recopilar los datos existentes, aportar nuevos datos y hacer una selección.

¿QUIÉN recolecta? ¿cuántos recolectores?

No existe una organización que agrupe a los recolectores en su conjunto, ni un repositorio central de información sobre ellos. Sin esta identificación de los recolectores que trabajan en la zona de estudio, es difícil tener acceso a la lista de plantas que recolectan. Por lo tanto, este trabajo es un

3 Registre – Recol·leccions – GESTES – 2023.....

GES TES

